

Sygn. akt II USK 421/21

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania S. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.
o świadczenie rehabilitacyjne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 15 marca 2022 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego w O.
z dnia 15 września 2020 r., sygn. akt III Ua (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 15 września 2020 r., sygn. akt III Ua (...) Sąd Okręgowy w O. oddalił apelację odwołującego się S. K. od wyroku Sądu Rejonowego w O. z 29 maja 2020 r., sygn. akt IV U (...), którym Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z 8 listopada 2019 r.

W odwołaniu wniesionym do Sądu Rejonowego w O. S. K. kwestionował decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z 25 października 2019 r. „znak: (...), nr sprawy: (...) oraz decyzję z 8 listopada 2019 r., znak (...), nr sprawy: (...), o odmowie przyznania świadczenia rehabilitacyjnego.

Sąd Rejonowy w O. wyrokiem z 29 maja 2020 r., sygn. akt IV U (...) umorzył postępowanie w zakresie odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z 25 października 2019 r. i oddalił odwołanie od decyzji z 8 listopada 2019 r., znak (...), nr sprawy: (...).

Apelację od tego wyroku wniósł odwołujący się, zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niezastosowanie odpowiednich przepisów ustaw: z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1205) i z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2019 r., poz. 645) - art. 18 pkt 3 i pkt 6, a także art. 233 § 1 i § 2 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy uznał apelację za niezasadną i w konsekwencji podlegającą oddaleniu.

Sąd drugiej instancji wskazał, że analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że nie sposób uznać, by ocena materiału dowodowego i ustalenia faktyczne były sprzeczne z zasadami logiki, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, a poczynione ustalenia faktyczne nie znajdowały logicznego uzasadnienia w zgromadzonym materiale dowodowym. Zdaniem Sądu Okręgowego uznać należało, że odwołujący nie podołał ciążącemu na nim obowiązkowi wykazania, argumentacją jurydyczną, niedostatków w zakresie logiki ustaleń faktycznych i oceny zgromadzonego materiału dowodowego, ani też ich sprzeczności z doświadczeniem życiowym. Zdaniem Sądu drugiej instancji, Sąd Rejonowy w sposób wnikliwy i rzetelny zgromadził niezbędny dla potrzeb rozstrzygnięcia sprawy materiał dowodowy, dokonał jego trafnej oceny, która to nie jest oceną dowolną i poczynił na jego podstawie trafne ustalenia faktyczne.

W zakresie zarzutów naruszenia prawa materialnego, Sąd drugiej instancji wskazał, że w pierwszej kolejności zastosowanie będą miały przepisy ustawy głównej, czyli ustawy wypadkowej, która w art. 6 ust. 1 pkt 2 przewiduje te same przesłanki nabycia prawa do świadczenia rehabilitacyjnego co art. 18 ust. 1 ustawy zasiłkowej, a zatem w tym zakresie nie zachodzi potrzeba odpowiedniego stosowania. To samo dotyczy maksymalnego okresu przysługiwania świadczenia, zgodnie z art. 18 ust. 2 wynosi 12 miesięcy. Ponadto pozostałe zapisy art. 18 tejże ustawy mają zastosowanie do świadczenia rehabilitacyjnego z tytułu wypadku przy pracy, w tym art. 18 ust. 7 ustawy zasiłkowej (tak w komentarzach do art. 7 - Daniel Eryk Lach, Komentarz do ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, Oficyna Wydawnicza 2009 i Wojciech

Ostaszewski, Ustawa o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Komentarz pod red. prof. Małgorzaty Gersdorf, Beaty Gudowskiej, C.H.Beck 2012, wyd. 1). Z tych względów do niniejszej sprawy ma zastosowanie orzecznictwo Sądu Najwyższego przytoczone przez Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu skarżonego wyroku, a zarzuty apelacji w tym zakresie są oczywiście bezzasadne.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył skargą kasacyjną odwołujący się w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) oraz pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Strona skarżąca wskazała, że w niniejszej sprawie wyłoniło się istotne zagadnienie prawne, wymagające rozstrzygnięcia, czy podstawą ustalenia prawa do świadczenia rehabilitacyjnego przewidzianego w ustawie z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1025) dla ubezpieczonego mającego ustalone prawo do emerytury jest art. 8 ust. 4 w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy wypadkowej, czy też art. 7 cyt. ustawy w zw. z art. 18 ust. 7 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 870).

Pełnomocnik skarżącego podniósł również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, zaskarżony wyrok w rażący sposób narusza bowiem prawo materialne poprzez zastosowanie wprost przepisów, które z mocy ustawy mogą być stosowane jedynie odpowiednio, a ponadto pomija autonomiczne regulacje ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych mające pierwszeństwo przed odpowiednimi przepisami ustawy zasiłkowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ubezpieczonego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1

k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Nie sposób uznać w niniejszej sprawie, aby skarżący wykazał występowanie tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, bowiem przedstawione zagadnienie nie wywołuje rzeczywistych, poważnych wątpliwości interpretacyjnych. Treść art. 7 ustawy wypadkowej jasno wskazuje, że do ustalenia prawa do świadczenia rehabilitacyjnego należy odpowiednio stosować m.in. art. 18 ustawy zasiłkowej. Sformułowanie „odpowiednio” nie oznacza przy tym, że zawsze wyłączona jest możliwość stosowania jakichś przepisów wprost, a jedynie, że należy to oceniać przez pryzmat przepisów, ale również celów i funkcji ustawy odsyłającej. W zakresie niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości (co znajduje wyraz choćby w wypowiedziach doktryny cytowanych przez Sąd drugiej instancji), że do nabycia prawa do świadczenia rehabilitacyjnego z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową niezbędne jest, aby ubezpieczony nie spełniał przesłanek negatywnych nabycia tego prawa, określonych w art. 18 ust. 7 ustawy zasiłkowej, jak również art. 8 ust. 4 w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy wypadkowej. Przepisy te nie są ze sobą sprzeczne, a jedynie norma zawarta w art. 8 ust. 4 w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy wypadkowej wprowadza

dodatkowe przesłanki, oprócz tych wymienionych w art. 18 ust. 7 ustawy zasiłkowej.

Należy zauważyć, że zastosowaniem art. 18 ust. 7 ustawy zasiłkowej uzasadnione jest celem przyznawania świadczenia rehabilitacyjnego, jakim jest zapewnienie środków do życia w okresie przedłużającej się niezdolności do pracy, a zatem uzasadnione jest wyłączenie tego prawa w sytuacjach, kiedy ubezpieczony ma zagwarantowane inne źródło utrzymania, np. w postaci prawa do emerytury.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto także, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawiono żadnej argumentacji, która mogłaby przemawiać za przyjęciem, że skarga kasacyjna jest w niniejszej sprawie oczywiście uzasadniona. Strona skarżąca upatruje oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w naruszeniu tych samych przepisów i to w taki sam sposób, co powołane w uzasadnieniu

przedstawionego zagadnienia prawnego. Tym samym uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dotknięte jest błędem logicznym, bowiem przepisy, których wykładnia jest niejasna, wzbudza poważne wątpliwości interpretacyjne, nie mogą w tym samym zakresie stanowić przedmiotu rażącego i oczywistego naruszenia prawa. Coś co jest wątpliwe nie może bowiem być zarazem oczywiste. Ponadto, strona skarżąca w żaden sposób nie wykazała, aby Sąd drugiej instancji dopuścił się rażącego, widocznego *prima facie* naruszenia wskazanych przepisów.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.